

kultur/nöje

Kulturreporter

Anders Carlsson

tel 550 551 32

fax 550 550 77, 550 551 41

Kulturtips lämnas på www.mitti.se.Gå in under **Tipsa oss** i menyraden och fyll i formuläret.

Detta är Schefflerska palatset

RÄTTELSE I nummer 44 publicerades en artikel om Stockholms spöken. I artikeln hävdades felaktigt att bilden på Gamla riksarkivet föreställde Schefflerska palatset, känt som Spöklottet. Vi beklagar misstaget.

Ett av spökena är palatsets tidigare ägare, Jacob von Balthazar Knigge, som var elak och ingick förbund med djävulen. 1796 hämtades han av en vagn med svarta hästar. Kusken hade både horn och svans.

FOTO: CHRIS ANDERSON

Så här ser Schefflerska palatset ut.

Toner från Afrika fyller kyrkan

AFRIKANSK MUSIK Gustavsbergs kyrka fylls av afrikansk sång och dans på söndag klockan 17. Då uppträder Mikael "Zifa" Eriksson med band och barnköror.

Zifa växte upp i Kongo och blev genom sitt deltagande i afrikanska köror influerad av afrikansk sång, dans och trumspel. Uppträder gör också KanNoterna och Tornfiskarna som också ska framföra afrikanska sånger tillsammans med Zifa.

Författaren Sven Olof Karlsson i Tuna loges slitna lokaler. Den övergivna byggnaden är en av de som skildras i uppföljaren "Svenska ödehus 2: På återbesök i folkhemmet".

FOTO: ISABEL SVENSSON

Ett övergivet folkhem

Tuna loges berättelse skildras nu i boken "Svenska ödehus 2".

Runt om i landet står ödehus och förfaller utan att någon bryr sig. Men några få uppmärksammas.

Ett av dessa är Tuna loge på Fagerdalavägen.

Trappräckena är blankslitna efter många års slit och släp med tunga spannmålssäckar. Halmrester på golvet, ett gulnat anslag om rökning förbjuden sitter kvar på väggen, men annars är träbyggnaden helt tömd. Ladan ser ut att närma sig kollaps. Tuna loge är ytterligare ett gammalt hus på väg in i glömskan med sina många minnen.

Men författaren och journalisten Sven Olof Karlsson ville anorlunda. Han har specialiserat sig på att skriva övergivna hus historier kopplade till det svenska folkhemmets storhetstid.

– Tuna loge passade in perfekt i det sammanhanget, säger han.

Sven Olof Karlsson växte upp i

Här ligger logen

Norbergstrakten. Där fanns ett gammalt boningshus till en bondgård som länge väckt hans nyfikenhet.

– Den var pampig som en Djursholmsvilla, men samtidigt förfallen.

Han ville veta mer om husets historia, och letade upp släktingarna till de forna ägarna.

– Jag intervjuade dem och fick en hel släktkrönika på köpet.

Det här gav mersmak, och Sven-Olof Karlsson beslöt sig för att utforska fler övergivna byggnader. Han samarbetade med fotografen Philip Pereira dos Reis och resultatet blev boken "Svenska ödehus".

– Jag trodde att det här var ett riktigt förlustprojekt, men boken sålde 10 000 exemplar.

De bestämde sig därför för att göra ytterligare en bok och fortsatte leta efter byggnader med en spännande historia.

I några fall stoppades publiceringen av ägarna som inte ville se sina hus i detta sammanhang.

– Och vid ett tillfälle hade vi hittat ett hus som verkligen gav intryck av att vara övergivet, men när vi klev in satt där en farbror och tittade på tv, berättar han.

Utöver Tuna loge skildrar boken bland annat Dalarnas mest ökända mentalsjukhus, en insomnad camping vid Kramfors som glömdes bort när E4:an flyttades, och en övergiven kraftstation i Jämtland.

– Tuna loge från 1910 fick vara med eftersom den fångar in hela folkhemmets utveckling. Det är inte länge sedan 18-åringar sprang och bar säckar på 70 kilo upp och nerför trapporna här.

Industrimannen Torsten Kreuger,

Blivit till exotiska minnen

• **Namn:** "Svenska ödehus 2: På återbesök i folkhemmet".

• **Upphovsmän:** Sven-Olof Karlsson och Philip Pereira dos Reis.

• **Handlar om:** Övergivna byggnader med spännande historia.

• **Tema:** Berättelser och vittnesmål från människor som bott i husen, jobbat där, eller varit grannar.

Tuna loge.

FOTO: ISABEL SVENSSON

bror till Ivar, köpte marken 1927. Han planterade ut dovhjortar och arrangerade jakter. Under epoken stod klassamhället i full blom.

Drängarna fick veta när Kreuger med sällskap skulle anlända Värmdö med båt, och fick i uppdrag att ställa en jeep vid båtbyggnaden.

– Hans sällskap gick ut och sköt hjortarna, sedan gick de hem och ringde till drängarna som fick veta var kropparna låg. Drängarna slaktade sedan djuren och körde dem till Arvid Nordqvists butik

på Östermalm. Kreuger och hans vänner var aldrig intresserade av att ta vara på och äta köttet själva.

Tuna loges sista storhetshistoria var som dans- och konsertlokal. Storheter från 1960-talet som "Triomebumba" och tjejbandet "Plommons" lockade danssugna ända från Stockholm. Ett raggarråk i slutet av 1960-talet satte definitivt punkt för dansepoken.

• **Anders Carlsson**

anders.carlsson@mitti.se

tel 550 550 81